

Prva lekcija

Dobar zakon – loš zakon

Šta jedan zakon čini dobrim?

Obrazovni ciljevi	Steći nova znanja i shvatiti značaj faktora koji predstavljaju kriterije za određivanje valjanosti zakona.
Učenički zadaci	Razgovarati o školskim propisima i utvrditi šta predstavlja dobar školski propis. Raspravljati o zakonima i odrediti šta čini dobar zakon. Kritički ispitati određenu pravnu oblast u zemlji, na primjer propise o konzumiranju alkohola. Predložiti i argumentirati neki novi školski propis ili novi zakon.
Sredstva	Po dvije kartice za svakog učenika – jedna sa oznakom „A“, a druga sa oznakom „B“. Materijal – Propisi o alkoholu u našoj zemlji. Flomasteri i veliki list papira za svaku grupu od 4 do 6 učenika. Stalak s papirom ili veliki list papira za izložbu u razredu.
Metode	Rad u manjim grupama i diskusija u kojoj učestvuje cijeli razred.

Osnovne informacije

Metod koji se koristi u ovoj lekciji poznat je pod nazivom «induktivna metoda učenja». Prema ovoj metodi, nastavnik pomaže učenicima da shvate apstraktne principe tako što im navodi konkretne primjere. Lekcija počinje konkretnim primjerima – na primjer, zakona ili propisa, a učenici iz njih treba da izvuku opće principe. U ovom slučaju principi su kriteriji prema kojima se određuje je li jedan zakon ili propis dobar ili nije. Na primjer: Je li zakon pravičan? Je li zakon koristan? Je li zakon dobar za sve građane? Može li ga policija provesti zakon? Je li zakon jednostavno razumjeti i poštivati?

Tamo gdje je potreban određeni materijal, na primjer, propisi o alkoholu koji se primjenjuju u državi, nastavnik ili učenici imaju zadatak donijeti taj materijal na čas.

Lekcija

Nastavnik počinje čas dajući svakom učeniku po dvije kartice – jednu označenu velikim slovom „A“ (u zelenoj boji) i drugo s velikim slovom „B“ (u crvenoj boji).

Nastavnik objašnjava učenicima da će im pročitati neka izmišljena školska pravila, a da oni treba da kažu da li bi to, po njihovom mišljenju, bila dobra ili loša pravila. Za dobra pravila trebaju podignuti karticu „A“, a za loša pravila karticu „B“.

Nastavnik čita izmišljena školska pravila jedno po jedno. Iza svakog pravila učenici treba da podignu jednu od kartica – zavisno od toga šta misle o datom pravilu. Neka od tih pravila mogla bi biti sljedeća:

- Domaća zadaća je zabranjena;
- Nema maltretiranja;
- Učenici moraju plaćati da bi išli u školu;
- U školu se ne smiju unositi žvakaće gume;
- Učenici moraju voljeti sve nastavnike;
- Učenicima bi trebalo biti omogućeno da biraju koje će časove pohađati;
- Stariji nastavnici bi trebali da imaju manje časova;
- Mobilni telefoni su zabranjeni u školi.

Za svako pitanje nastavnik bi trebao prozvati dva ili tri učenika da objasne svoj stav:

- Zašto misliš da je to pravilo dobro/loše?

Učeničke ideje se u ovoj fazi ne bi trebale dalje komentirati ili raspravljati o njima.

Potom bi nastavnik trebao podijeliti razred na grupe od po 4 do 6 učenika, čiji bi zadatak bio da odrede faktore na osnovu kojih je jedno školsko pravilo dobro:

- Šta jedno školsko pravilo čini dobrim?

Grupe izlažu svoje ideje ostatku razreda.

Nastavnik potom ponavlja kompletnu vježbu – čita pravila razredu, učenici dižu kartice kao odgovor, obrazlažu svoje stavove, itd. – ali se vježba ovoga puta fokusira na imaginarne zakone, umjesto na školska pravila. Neki od tih zakona mogli bi biti sljedeći:

- Svi građani bi trebali biti pripadnici iste religije;
- Ubistvo je pogrešno;
- Zabranjeno je govoriti laži;
- Brza hrana bi trebala biti zabranjena;
- Građani mogu sami odlučiti kojom stranom ceste žele voziti;
- Žene bi trebale biti plaćene jednako kao i muškarci.

Nastavnik potom upućuje učenike da se ponovo vrate u grupe i odrede faktore na osnovu kojih je jedan zakon dobar?

- Šta jedan zakon čini dobrim?

Grupe bi svoje ideje trebale izložiti ostatku razreda, a zadatak nastavnika je da ih, pri tome, nastoji usmjeriti ka izvjesnim ključnim kriterijima koji se odnose na zakone i čine komponentu dobrih zakona. Pomenuti kriteriji uključuju i sljedeće:

- Pravičnost – pravda i jednakost, kao što su jednake plaće za muškarce i žene;
- Korisnost – čine društvo organiziranijim, na primjer, zakoni o saobraćaju čine vožnju sigurnijom;

- Opće dobro – ne podržavanje interesa samo nekih grupa, na primjer, bogatih;
- Provedivost – većina je voljna da ih poštuje, a policija je u mogućnosti privesti one koji ih krše;
- Jednostavnost – lako ih je razumjeti i poštivati, nisu previše komplikovani.

Nakon što se razred složi s njima, navedene stavove trebalo bi okačiti na vidno mjesto u učionici. Naslov postera mogao bi glasiti „Šta jedan zakon čini dobrim?“

Nastavnik potom upućuje učenike da odaberu jedan zakon svoje zemlje ili cijelu oblast na kojoj bi željeli raditi unutar svoje grupe, na primjer zakonska regulativa o konzumiranju alkohola. Taj materijal trebao bi biti pripremljen i podijeljen. Ako ima više raspoloživog vremena, učenici mogu dobiti druge materijale koji ih zanimaju, na primjer, prava i obveze djece i tinejdžera. Grupama se dijele markeri i veliki listovi papira u cilju pripreme prezentacije o tome jesu li zakoni koje su odabrali dobri ili nisu – koristeći se kriterijima koje su ranije utvrdili, a koji su izloženi na vidnom mjestu u učionici.

Grupe svoje stavove prezentiraju ostatku razreda.

Kao posljednji zadatak ili za domaću zadaću učenici bi mogli dati prijedlog novog zakona ili novog školskog propisa na temu koju sami odaberu – na primjer, zaštita okoline – i dati argumente u prilog uvođenja tih zakona, odnosno propisa u smislu ključnih kriterija koje su ranije utvrdili.